

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ
ΑΠΑΝΤΑ
ΤΟΜΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ
ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
Ν. Δ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΟΜΟΣ
ΑΘΗΝΑ 1985
Σελ. 623-625

ΣΤΟ ΜΕΓΑ-ΓΙΑΛΟ

Πῶς ἐκλείσθη μοναχός του, ὁ ἔρμος, ὁ καλόγερος τοῦ Ἀϊ-Δημητρίου, μὲ τέτοιοι καιρόν, ὀλομόναχος, εἰς τὸ μοναστηράκι;

Κάτω ἐβρουχᾶτο ἄγριος ὁ βορρᾶς, ὀργώνων τὰ κύματα, θολὰ καὶ ἀνταριασμένα, πλήττοντα μανιωδῶς τοὺς βράχους. Ἡ λευκὴ ἀδελφή του, παρθένα ἀπάτητη ἐπάνω εἰς τὰ βουνά, ἀπλωνε τὰ ἀτελείωτα σινδόνια της. Ἐκεῖνος τὰ ἔσφιγγε μὲ τὸ φύσημά του, καὶ ὁ ἥλιος δὲν τὰ ἐστέγνωσε μὲ τὰς ἀκτῖνάς του. Ἐπάνω εἰς τὴν ράχιν, σύρριζα εἰς τὸν κρημνόν, ἦτο κτισμένον τὸ παλαιόν, μισοφαγωμένον ἀπὸ τὸν βορρᾶν, μαυρισμένον ἀπὸ τὰς καταγίδας, μοναστηράκι. Μισῆς ὥρας δρόμος μὲ πολὺν κόπον καὶ ἄσθμα, ἤρκει διὰ νὰ ἀναβῆ κανεὶς ἀπὸ τὴν ἄμμου κάτω τοῦ αἰγιαλοῦ εἰς τὴν μικρὰν κορυφὴν ἐπάνω.

Κάτω ἠπλώνετο ὁ Μέγας Γιαλός, μὲ τὴν μακρὰν ἀτελείωτον πλατεῖαν λωρίδα τῆς ἄμμου καὶ τῶν χαλίκων του, μὲ τὴν βαθεῖαν γαλανὴν καὶ πρασινίζουσαν θάλασσάν του. Ἐδῶθεν κ' ἐκεῖθεν δύο μικροὶ κάβοι μὲ κρημνώδεις καὶ ἀποτόμους προεξοχὰς τῶν βράχων ὠροθετοῦσαν τὸν Μέγαν Γιαλόν, χωρὶς νὰ τὸν φράττωσι, χωρὶς νὰ σχηματίζωσι μικρὰν καμπύλην, χωρὶς ν' ἀποτελῶσιν ὄρμον ἢ μικρὰν ἀγκάλην. Ὁ Μέγας Γιαλός ἦτο ὅλος ἀνοικτός εἰς τὸν κύρ Βορηᾶν, τὸν αὐθέντην του. Ὅσον καὶ ἂν παρακαλέση τις μὲ τραγούδια τὸν κύρ Βορηᾶν νὰ μετριάσῃ τὸ ἄγριον φύσημά του, ὁ σκληρὸς δὲν εἶναι φιλόμουσος, καὶ δὲν συγκινεῖται ἀπὸ τραγούδια. Καὶ ὅσον καὶ ἂν ἐπεθύμει τις νὰ ὀνομάσῃ τὸν Μέγα Γιαλόν ὄρμον, ὁ Μέγας Γιαλός ἦτο ἀναπεπταμένη θάλασσα, ἦτο ἀδελφός τοῦ πελάγους, καὶ ἦτο ἀπλοῦς σταθμός τοῦ σκληροῦ Βορηᾶ, τοῦ αὐθέντου του.

Ἐκλινεν ὀλίγον τι πρὸς τὸν Καϊκίαν, τὸν Γραῖον ἄνεμον, ὡς νὰ ἐπροκάλει δι' ἀκκισμάτων τὰς θωπείας τοῦ καθ' αὐτὸ Βορρᾶ, τοῦ αὐθέντου του. Ὑπῆρχε βωβὴ καὶ φοβερὰ συμμαχία μεταξὺ τοῦ αἰγιαλοῦ καὶ τοῦ ἀνέμου. Ὅσα πλοῖα δὲν ἤρκει μόνη ἢ πνοή του ν' ἀνατρέψῃ εἰς τὸ πέλαγος, τὰ παρέπεμπε πρὸς τὸν ὑποτελῆ του. Ἐκεῖ ἐθραύοντο ἀσφαλῶς ἐπάνω εἰς τοὺς βράχους. Μία ὑφαλος βαθεῖα, κρυμμένη κάπου ἀντικρὺ εἰς τὸ πέλαγος, ἢ ὅποια μὲ τὸ ἀνάστημά της δὲν ἔφθανε τὰς τρόπιδας τῶν μικρῶν πλοίων, ἐτέντωνε τὸν λαϊμόν, ὑψωνε τὴν κεφαλὴν, κ' ἔβλεπε μακρόθεν μὲ πικρὰν ζήλειαν τὰς καταστροφάς, τὰς ὁποίας ἐπροξενοῦσαν συχνὰ οἱ δύο ἀκρινοὶ

ὄρθιοι καὶ ὀδοντωτοὶ βράχοι τοῦ κάβου, εἰς τοὺς ἐλεεινοὺς φελλοὺς τοὺς ὁποίους ἢ ριψοκίνδυνος φιλοπαιγμοσύνη τῶν ἀνθρώπων ἐτόλμα ν' ἀπολύη εἰς τὸ πέλαγος. Φιλοπαιγμοσύνη ἀνοήτων παιδίων πρὸς πολὺπειρον καὶ πονηρὸν γέροντα.

Ἔρημα γιαλόξυλα, λεία, ἀσπρουδερά καὶ σαπρά, λείψανα παλαιῶν ἀγνώστων ναυαγίων, πλανώμενα ἐδῶ κ' ἐκεῖ εἰς τὸν ἀφρὸν ἢ κείμενα κάπου εἰς τὸν πάτον, τὰ ἔρριπτε τὸ πέλαγος, ἐπάνω εἰς τὴν ἄμμον· ἔκειντο διεσπαρμένα ἐκεῖ, διηγούμενα ἀφώνους ἱστορίας συμφορῶν καὶ πνιγμῶν καὶ ὀλέθρου. Τὴν ἡμέραν εὗρισκον οἱ βοσκοὶ πρόχειρα καυσόξυλα σωρευμένα εἰς τὴν ἄμμον καὶ τὴν νύκτα ἀγρίευεν ὁ βορρᾶς καὶ τὰ κύματα, ραγδαῖα, ἀλλεπάλληλα, ἀκούραστα, κατεκάλυπτον ὅλην τὴν ἄμμον, καὶ ἔτρωγαν — ἔτρωγαν τὸν κρημνὸν καθ' ὅλον τὸ μῆκος τοῦ αἰγιαλοῦ, καὶ ἡ γῆ ἐσμικρύνετο καὶ ἡ θάλασσα ἐμεγάλωνε. Καὶ ὅσον ἐπερνοῦσαν οἱ χρόνοι, καὶ ἐπανήρχοντο οἱ χειμῶνες, τόσον ὁ μέγας κρημνὸς ἐγίνετο κατωφερέστερος, καὶ τὸ κῦμα ὑπέσκαπτε τοὺς πόδας του, παντοῦ ὅπου δὲν ἔφτανε νὰ φάγη τὸ μέτωπον καὶ τὰς ὀφρῦς του.

*

**

Τὴν φαμίλια τοῦ Φλασκογιάννη, τοῦ αἰγοβοσκοῦ, τὴν εἶχε κλείση τὸ χιόνι μέσα εἰς τὴν σπηλιὰν τῆς Πλανταροῦς, δίπλα εἰς τὸ μέγα πεῦκον τοῦ Ἀσπρογένους παραπέρα ἀπὸ τὴν βρύσιν τοῦ Καπλάνη. Καὶ δὲν ἦτον μόνος αὐτὸς καὶ ἡ γυνὴ του καὶ οἱ δύο υἱοὶ του, ἀλλὰ καὶ ἡ κόρη του ἡ Χρυσὴ μὲ τὸν ἄνδρα της, καὶ ὁ κουμπάρος του ὁ Δημήτρης ὁ Καψογιώργης μὲ τὴν γυναῖκά του τὴν Δελχαρῶ, τὸ ὅλον τρεῖς φαμίλιες. Εἶχαν ἔλθῃ, ὁ κουμπάρος του ὁ Καψογιώργης φαμιλικῶς, καθὼς καὶ ὁ γαμβρός του ὁ Λευθέρης ὁ Σιταδερός μὲ τὴν νεαρὰν γυναῖκά του, νὰ κάμουν Χριστούγεννα εἰς τὸ καλύβι τοῦ Φλασκογιάννη. Οἱ δύο ποιμένες δὲν εἶχαν ἐκκλησίαν, πλησίον εἰς τὰ μανδριά των, διὰ νὰ ὑπάγουν νὰ λειτουργηθοῦν τὰ Χριστούγεννα. Τοῦ Φλασκογιάννη τὸ καλύβι εὗρισκετο πλησίον εἰς τὸ μοναστηράκι τοῦ Ἁγίου Δημητρίου. Ἐκεῖ ἐπῆγαν, τὰ Χριστούγεννα, κ' ἐλειτουργήθησαν. Ὑστερον, προτοῦ νὰ γυρῖσουν πίσω εἰς τὸ καλύβι, τὸ ὁποῖον εὗρισκετο μισὴν ὥραν μακρύτερα πρὸς τὰ μεσόγεια, ἐπῆγαν εἰς τὸ μανδριὸν τοῦ συγγενοῦς των καὶ τὸ ἔστρωσαν ἐκεῖ. Οἱ δύο ποιμένες εἶχον ἀφήσει τὰς ἀμνάδας καὶ τὰ πρόβατά των εἰς τὴν ἐπιστασίαν τῶν δύο παραγυιῶν ὅπου εἶχαν, εἰς τὸ κατάμερον* τὸ ἰδικόν των. Ἡ στάνη τοῦ Φλασκογιάννη ἔκειτο ὄχι μακρὰν τοῦ μοναστηρίου, εἰς ἀπόστασιν μιλίου, ὅπου νὰ βλέπησιν ἄνθρωπον καὶ νὰ διακρίνησιν τὸ φύλον. Τόσον ἀπεῖχε μόνον.

Ἡ στάνη ἦτο πολὺ καλὴ καὶ ἄνετος. Κατὰ τὸ ἥμισυ ἀπετελεῖτο ἀπὸ τὴν Σπηλιὰν τῆς Πλανταροῦς, ἥτις θὰ ἦτο καλὴ καὶ διὰ πρόβατα ἀκόμη, πολὺ περισσότερον δι' αἴγας. Κατὰ τὸ ἄλλο ἥμισυ ἐσκιάζετο ἀπὸ τὸν μέγαν πεῦκον τ' Ἀσπρογένη, καὶ ἀντικρῦζετο ἀπὸ δύο πλατάνους, οἵτινες ὁμως εἶχον φυλλορροήσει ἤδη, καὶ ἴσταντο γυμνοὶ καὶ μελαγχολικοὶ ὡς νὰ

ἐφθόνουν τὴν θαλερότητα τοῦ ἀγήρω γείτονός των. Ὀλόγυρα εἰς τὸν μέγαν πεῦκον, καὶ ἐντεῦθεν τῶν κορμῶν τῶν δύο πλατάνων, παρὰ τὴν ρίζαν τῶν ὁποίων ἔρρεε μὲ φαιδρὸν ψίθυρον τὸ κρυσταλλῶδες ρυάκιον τὸ ἀναβλύζον ἀπὸ τὴν βρύσιν τοῦ Καπλάνη, ὑψηλὸς φράκτης θεμελιωμένος μὲ ὀρθὰ παλούκια, ξυλοδεμένος ὀριζοντίως μὲ μακρὸν εὐλύγιστον ζῶσμα ἀπὸ λυγαριὰν καὶ τοιχογεμισμένος ἀπὸ νεοδρεπεῖς πυκνὰς τρικοκκιάς*, ἐσημείωνε τὰ σύνορα τῆς στάνης.

Αἱ τρεῖς οἰκογένειαι εἶχαν ἔλθει ἀπὸ τὸ μοναστηράκι.

(Ἀνολοκλήρωτο)

(1934)